

Woensdag 8 november 1916 – ochtendeditie

Mevrouw Carton de Wiart aan Emily Hobhouse.

Londen, 7 november. Mevrouw Carton de Wiart, echtgenote van de particuliere secretaris van de koning van België, heeft de volgende brief geschreven aan mejuffrouw Emily Hobhouse, wiens jongste brief, waarin zij de Duitse wreedheden in België wilde verschonen en verkleinen, diepe verontwaardiging heeft gewekt (Mevrouw de Wiart is zelf geruime tijd door de Duitsers gevangen gehouden):

Mejuffrouw! Ik heb daareven uw brief over Leuven gelezen en ik voel dat ik u met de vrijheid waarmee de ene vrouw tot de andere spreekt moet vertellen hoe mijn vrouwelijke landgenoten er over denken.

Wij hebben nooit om medelijden gevraagd voor ons rampzalig land, doch wat wij wel vragen, is recht.

De afgrijselijkheden, die de Duitsers daar hebben bedreven, zijn zo erg, dat wij ons kunnen veroorloven elke overdrijving achterwege te laten wanneer wij hun misdrijven beschrijven, doch wij kunnen niet zonder een verontwaardigd protest gedogen, dat iemand in de schijnheilige vorm, die deze houding des te verachtelijker maakt, de Duitsers verschoont van wandaden, waarvan de schandaligheid door onweersprekelijke getuigenissen is vastgesteld.

Het was “uit achtung voor de gevoelens van uw Belgische vrienden” – zoals ge zegt – dat ge verzekert dat Leuven slechts zeer weinig heeft geleden, dat de bibliotheek verwoest is “ondanks de ernstige pogingen” – van wie? – en dat ge te kwader trouw insinueert dat “Belgen en Duitsers zich verbroederen in de herstelde kerken”, alsof het voor de Belgen mogelijk zou zijn om anders dan door hun verachting te verhoeden dat de vijand hun godshuizen binnentreedt.

Het zou ons verheugen te vernemen dat de verwoesting in ons land geringer zou zijn dan wij tot dusver hebben geloofd, doch het zal u niet verbazen wanneer wij geen ogenblik twijfelen tussen de getuigenis, enerzijds, van onze ogen en van personen die wij hoogachten, en de getuigenis, anderzijds, van iemand, die, hoewel van Engelse landaard, zich niet geschaamd heeft om zich door Duitse agenten door een deel van België te laten leiden. Welk een schouwspel voor onze vrienden en landgenoten daar te lande, die sedert twee jaar alle druk van de vijand weerstaan!

Eén enkele Engelse vrouw als gij zal, God zij dank, onze dankbare genegenheid voor het edele Engeland niet kunnen verminderen.

(was getekend) Louise Carton de Wiart

Woensdag 8 november 1916 – avondeditie

De Times over België.

Londen, 8 november. De Times deelt bijzonderheden mede, welke volgens haar volstrekt betrouwbaar zijn, over de dwangarbeid en de deportaties op grote schaal, die in België in de laatste zes weken zijn voorgekomen.

In een lang hoofdartikel, getiteld "De slavernij in België" zegt het blad: Het Duitse militarisme heeft een nieuwe misdaad aan haar vroegere afschuwelijkheden toegevoegd. Vermoedelijk bevatten de tekstboeken van het internationale recht niet met zoveel woorden een verbod om Europeanen tot slaven te maken, omdat zulk een daad ondenkbaar is. Wij vragen de onzijdigen, wat zij ervan vinden. De Duitsers, die het wegslinken van hun menselijk materiaal scherp voelen, halen slaven in België en richten tegelijk een koninkrijk Polen

op. Beide handelingen zijn te verklaren uit het besluit, om de uitgedunde gelederen van de Duitsers aan te vullen. De voor de schijn verleende grondwet en de praktijken als slavenhandelaar zijn niet de enige werktuigen van de Duitse Kultur. De Duitsers trachten ook de ziel van de volken te vergifigen, door de universiteiten te Warschau en te Gent.

De Times spreekt breeduit over de Vlaamse hogeschool te Gent. De beminners van de vrijheid van onderwijs in alle landen zullen zich verheugen, dat dit plan, om een dapper klein volk in twee vijandelijke kampen te verdelen, blijkbaar mislukt is. De ware leiders van de Vlaamse Beweging hebben zich met zulk een vaderlandslievende vastberadenheid verzet, dat twee van de meest uitnemende geleerden (de Times schijnt te doelen op Pirenne en Frédéricq) naar Jena verbannen zijn. De docenten zijn voor het merendeel geïmporteerd. Geen Vlaming die eerbied voor zichzelf heeft, zou zich vernederen, om betaling van de Duitsers aan te nemen. Er zijn blijkbaar vruchteloze pogingen gedaan, om studenten onder de Belgische gevangenen in Duitsland aan te voeren, toen de Vlamingen in België de hogeschool volstrekt in de ban deden. De kenschetsende fout van de Duitsers is, dat zij het karakter van hun vijanden niet kunnen begrijpen.

Uit Havre.

Havre, 8 november. Ik heb met de Belgische minister van justitie een onderhoud gehad over de verbanning van Belgische werklieden.

De minister bevestigde, dat Visart, burgemeester van Brugge, en de wethouders in arrest gesteld zijn. De burgemeester is daarenboven afgezet en vervangen door de 1^e luitenant Rogge.

Burgemeester en wethouders van Brugge hadden nl. geweigerd de lijst van bedoelde werklozen opnieuw op te maken. De Duitse overheid stelt zich op het standpunt, dat de werklieden moeten werken waar zij het wil en elke soort van werk moeten uitvoeren, dat de Duitse overheid aangeeft.

Een besluit van het grote Duitse hoofdkwartier van de 3^e oktober stelt dit nadrukkelijk vast voor de etappezones, d.w.z. Vlaanderen en Doornik. De minister tekent verzet aan tegen deze schending van art. 3 van de Haagse conventie.

In de omstandigheden van de moderne oorlog spelen de fabrieken een even belangrijke rol als de oorlogsoperaties. De werklieden worden nu aan huis en haard ontrukkt om mee te werken aan een Duitse oorlogsonderneming. De Belgische regering zal deze misbruiken aan de neutrale mogendheden bekend maken, zegde de minister, die er aan toevoegde dat in de onzijdige landen, waar de persoonlijke vrijheid ongeschonden is gebleven, deze handelswijzen een opstand in de gemoederen zullen veroorzaken.

De koning der Belgen heeft kolonel Malfeyt, ondergouverneur van de Kongo, bij zijn terugkeer uit Afrika ontvangen en zich langdurig met hem onderhouden.

Kolonel Mafeyt, die 24 dienstjaren in Afrika telt, heeft de koning, toen nog prins Albert, op zijn reis in de Kongo vergezeld.

Havre, 8 november. De regering heeft bevestiging ontvangen van het bericht, dat Belgische burgers worden ontvoerd om dwangarbeid te verrichten op Duitse werven. Dit is half oktober begonnen en strekt zich uit over Vlaanderen, Doornik en Bergen. Tussen 15 en 24 oktober zijn 15.000 mensen weggevoerd. Er waren ook Franse onderdanen

bij. Deze allen zijn als runderen in open wagens vervoerd. Een gedeelte is naar Duitsland, een ander gedeelte naar Verdun gevoerd.